

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y Cyfarfod:	7 Mehefin 2018
Aelod/Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Tai, Rheoleiddio a'r Amgylchedd
Awdur yr Adroddiad:	Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
Teitl:	Adroddiad gyda'r wybodaeth ddiweddaraf ar ddefnyddio Kingdom Security Ltd ar gyfer gorfodaeth troseddau amgylcheddol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Bwriad yr adroddiad yw rhoi diweddariad i'r Aelodau ar weithgareddau gorfodaeth troseddau amgylcheddol y Cyngor sydd dan gontract gyda Kingdom Security Ltd. Mae'n amlinellu sut mae'r Cyngor yn rheoli'r contract, sut mae'n rheoli perfformiad, ydyw'n darparu gwerth am arian ac ymddygiad swyddogion Kingdom tuag at enw da y Cyngor.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Mae Aelodau wedi gofyn am ddiweddariad ar weithgareddau gorfodaeth troseddau amgylcheddol Kingdom Security Ltd a pha reolau sydd ar waith i sicrhau bod y contract yn cael ei reoli'n briodol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn:

- 3.1 trafod cynnwys yr adroddiad; yn cefnogi'r strategaeth barhaus a phartneriaeth gyda Kingdom Security Ltd ar gyfer gorfodaeth troseddau amgylcheddol; ac
- 3.2 yn unol â chyfarwyddiadau gan y Cyngor Sir, rhoi argymhellion i'r Cabinet ynghylch darpariaeth y gwasanaethau gorfodaeth trosedd amgylcheddol ar gyfer y dyfodol.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Ym mis Hydref 2012 penododd y Cyngor Kingdom Security Ltd i ymgymryd â gorfodi trosedd amgylcheddol ar draws y Sir, newid ymddygiad cyhoeddus a chyfrannu tuag at flaenoriaeth 'strydoedd glân a thaclus' y Cyngor.
- 4.2 Mae Kingdom yn darparu 1 Arweinydd Tîm, 4 swyddog gorfodaeth ac 1 swyddog gweinyddol. Maent wedi'u lleoli yn Swyddfeydd Cyngor Sir Ddinbych, yng Nghaledfryn, Dinbych ac maent yn cael eu hanfon allan ar draws y Sir. Mae yna gontract ysgrifenedig ar waith sydd yn cael ei adolygu'n flynyddol.
- 4.3 Mae'r contract yn cael ei reoli gan y Gwasanaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd.

Tim Wynne-Evans, Uwch Swyddog Gorfodaeth Diogelwch Cymunedol, yw swyddog Cyngor Sir Ddinbych sydd yn gyfrifol am reoli'r berthynas ac yn goruchwylio perfformiad Kingdom o ddydd i ddydd. Caiff swyddogion Kingdom eu rheoli gan drefniadau gweithredu tystiolaethol a safonol llym. Caiff eu hymddygiad wrth ymdrin ag aelodau'r cyhoedd ei gofnodi trwy gamerâu sy'n cael eu gwisgo ar eu dillad a chânt eu gwirio'n gyson.

- 4.4 Mae Swyddogion Kingdom yn gyfrifol am orfodaeth yn erbyn amrywiaeth o droseddau amgylcheddol gan gynnwys taflu sbwriel, baw cŵn, tipio anghyfreithlon, ysmegu mewn mannau caeedig, graffiti a thorri Rhybuddion Gwarchod Mannau Cyhoeddus. Baw ci yw'r ffynhonnell fwyaf cyson o gwynion a sbwriel sy'n ymwneud ag ysmegu yw ffynhonnell y nifer fwyaf o sydd yn arwain at roi Rhybuddion Cosb Benodedig (RhCB). Mae Atodiad A yn cynnwys manylion am bob Rhybudd Cosb Benodedig sydd wedi cael ei roi dros y 12 mis diwethaf, yn cynnwys y math o drosedd a'r lleoliadau.
- 4.5 Caiff Swyddogion Kingdom eu hanfon i lefydd trwy ddefnyddio dull sy'n cael ei gyfarwyddo gan gudd-wybodaeth. Mae hyn yn golygu eu bod yn cael eu hanfon yn rheolaidd i ardaloedd sydd â'r lefelau uchaf o gwynion neu lle mae tystiolaeth bod unigolion yn diystyru deddfwriaeth ac yn cyflawni troseddau. Yn unol â chytundebau dan gontract, mae presenoldeb swyddogion ar draws y sir yn llawer mwy cymesur gan ddarparu gwasanaeth i'r cymunedau lleiaf. Mae'r mannau gwaethaf yn cael mwy o sylw a gorfodaeth benodol. Rydym hefyd yn gwneud ymdrech benodol i ddarbwyllio aelodau o'r cyhoedd i fod yn fwy cadarnhaol tuag at berchnogion cŵn sydd yn troseddu. Mae bagiau baw cŵn a bonion sigarennau yn cael eu rhoi am ddim i aelodau'r o'r cyhoedd gyda chynghor priodol.
- 4.6 Mae cyswllt personol gydag Aelodau a Chynghorwyr Tref bellach yn arfer rheolaidd. Caiff Aelodau wahoddiad personol i fynd ar batrôl ac ar archwiliadau amgylcheddol yn eu ward gyda swyddogion gorfodi.
- 4.7 Mae patrôl penodol yn cael eu cynnal yn rheolaidd i fynd i'r afael â baw cŵn yn y mannau gwaethaf. Mae'r rhain wedi cynnwys mynd allan yn fuan yn y bore ac ar benwythnos i leoliadau megis Marine Lake (y Rhyl), Rhodfa'r Dwyrain (y Rhyl), Parc Glan yr Afon a llwybr y gamlas yn Llangollen, Parc Cae Ddôl (Rhuthun), Moel Famau (Rhuthun) a thraeth y Nova a Barkby, Prestatyn, i enwi ond ychydig. Mae'r cwynion am faw cŵn ar ei lawr yn Sir Ddinbych. Caiff hyn ei adlewyrchu'n genedlaethol yn arolygon Cadwch Gymru'n Daclus sydd yn dangos gostyngiad mewn baw cŵn ar y strydoedd. Mae'r nifer o rybuddion cosb benodedig a roddwyd am faw cŵn gan Swyddogion Kingdom yn Sir Ddinbych wedi bod yn gyson ymysg y gorau yng Nghymru. (Atodiad C) Yn 2011/12, rhoddodd y Cyngor 18 rhybudd cosb benodedig am faw cŵn cyn i Kingdom ddod i Sir Ddinbych.
- 4.8 Mae addysg yn rhan sylweddol o'r gwaith y mae Swyddogion Kingdom yn ei wneud hefyd. Maent yn aml yn rhoi cyngor i berchnogion cŵn ac yn rhoi bagiau baw cŵn am ddim ac ati ac maent wedi mynychu digwyddiadau cyhoeddus ar Bromenâd y Rhyl a Moel Famau a gynlluniwyd i addysgu'r cyhoedd am drosedd amgylcheddol. Mae cysylltiad y swyddogion gorfodi mewn digwyddiadau o'r fath wedi bod yn llwyddiant mawr.

- 4.9 Mae cydweithio gyda Gwasanaethau Amgylcheddol yn darparu un ymagwedd er mwyn atal a dal troseddwr trwy drosglwyddo gwybodaeth ac adnabod y manau gwaethaf am few cŵn trwy ddefnyddio chwistrell sialc ar y pafin. Mae'r chwistrell sialc a defnyddio negeseuon stensil yn ffordd hawdd o adnabod y baw sydd angen ei glirio ac mae'n rhybuddio troseddwr bod swyddogion ar batrôl yn yr ardal. Mae Aelodau wedi gwneud nifer o sylwadau cadarnhaol ynghylch perfformiad rhagweithiol swyddogion Kingdom ac am ansawdd rheoli'r adnodd. Mae swyddogion wedi rhoi adroddiadau diweddar i bob Grŵp Ardal yr Aelodau.
- 4.10 Rhybuddion Cosb Benodedig (RhCB)
- 4.11 Os caiff trosedd amgylcheddol ei chyflawni, yna bydd y Swyddog yn cyflwyno RhCB yn erbyn y troseddwr. Mae swyddogion yn defnyddio eu doethineb yn aml os yw'r person o dan sylw yn hynod ddiarneddffyn neu os oes amgylchiadau eithriadol. Nid yw unigolion dan 18 oed yn gymwys i gael Rhybudd Cosb Benodedig. Mae'n rhaid i swyddogion ystyried y dystiolaeth lawn a phrawf lles y cyhoedd ym mhob sefyllfa. Mae'n rhaid cael gobaith gwirioneddol bod rhywun yn cael ei ganfod yn euog petai'r achos yn cael ei glywed yn Llys Ynadon cyn i Rybudd Cosb Benodedig gael ei roi.
- 4.12 Os yw RhCB yn cael ei gyflwyno, yna mae'n rhaid i'r troseddwr yn ôl y gyfraith dalu'r ddirwy (£75 neu £100) o fewn 28 diwrnod ar gyfer y rhan fwyaf o droseddau. Os bydd y troseddwr yn talu'r ddirwy, yna bydd y mater wedi'i gau ac ni fydd unrhyw gamau pellach yn cael eu cymryd. Gellir gweld cyfanswm y RhCB a roddwyd, y math o drosedd ac ardal y drosedd yn Atodiad A. Mae'n amlwg mai sbwriel sy'n gysylltiedig ag ysmegu sy'n parhau i fod y drosedd fwyaf cyffredin a'r un y cyflwynir y mwyaf o RhCB yn eu cylch.
- 4.13 Os nad yw'r ddirwy yn cael ei thalu ar ôl anfon dau lythyr atgoffa o fewn 28 diwrnod, bydd gweinyddwr Kingdom yn llunio Gweithdrefn Cyfiawnder Sengl i erlyn y troseddwr. Caiff y ffeil hon ei hadolygu gan Reolwyr CSDd ac os byddwn yn cytuno, bydd y ffeil yn cael ei chyflwyno i'r Gwasanaethau Cyfreithiol i symud ymlaen. Os bydd yn llwyddiannus, bydd y Llys yn rhoi dirwy i'r troseddwr ac yn y rhan fwyaf o achosion yn dyfarnu costau. Telir y ddirwy i'r Llywodraeth Ganolog ac mae'r Cyngor yn derbyn dyfarniad y Llys o'r costau.
- 4.14 Gwybodaeth Ariannol
- 4.15 Y Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd, Rheolwr Gwarchod y Cyhoedd a chydweithwyr yn yr adran gyllid sy'n monitro'r gwariant ac incwm yn rheolaidd. Mae gan y Cyngor drefniant 'talu am bob rhybudd' gyda Kingdom, sy'n golygu mai dim ond am y nifer o RhCB a roddir y mae Kingdom yn cael eu talu. Mae'r taliad yn 60% o'r ddirwy. Os oes llai o RhCB yn cael eu rhoi yna mae'r Cyngor yn talu llai i Kingdom. Mae hyn yn golygu nad oes gan y Cyngor gostau sefydlog megis cyflogau ac ati. Mae swyddogion yn credu bod hyn yn werth da am arian, hy, nid oes yna gost i ni am y gwasanaeth ac rydym yn derbyn canran o'r ddirwy o bob RhCB a roddir, sydd yn talu am ein costau rheoli a gwaith "arall" sy'n gysylltiedig â gorfodaeth.
- 4.16 Y gyfradd dalu bresennol ydi 76% cyn bod achosion yn cael eu cyfeirio at y Llys Ynadon.
- 4.17 Mae'r Cyngor wedi talu £162,435 i Kingdom ar gyfer 2017/18. Caiff y gost ei thalu gydag incwm RhCB.

4.18 Mae hyn yn golygu nad yw dros 4727 RhCB yn ystod 2017/2018 i fynd i'r afael â throedd amgylchedd wedi costio dim i'r Cyngor ac mae canlyniadau gweladwy i'w gweld gyda strydoedd glanach.

4.19 Fodd bynnag, mae swm sylweddol o incwm eto i'w gasglu oddi wrth y rhai nad ydynt eto wedi talu eu RhCB neu heb dalu'r costau a ddyfarnwyd gan y Llysoedd.

4.20 Rhyngweithio â'r Cyhoedd/Cwynion

4.21 Rhwng cyfnodau 2015/16, 16/17 a 17/18 cafodd cyfanswm o 15,409 RhCB eu rhoi am droseddau amgylcheddol. Nid oes yna apêl yn erbyn RhCB, serch hynny gall aelodau o'r cyhoedd gyflwyno cwyn yn unol â pholisi cwynion corfforaethol y Cyngor. Mae Atodiad B yn manylu ar y nifer o gwynion a dderbyniwyd dros y blynyddoedd diwethaf. O ystyried y nifer o rybuddion a roddwyd, mae'r nifer o gwynion a gafwyd fel % o'r holl RhCB a roddwyd yn isel iawn (1%), ac mae hyn hyd yn oed yn is o ystyried y niferoedd sy'n cael eu cefnogi. Os oes lle i gredu bod swyddogion Kingdom yn tangyflawni neu nad ydynt yn cydymffurfio â chyfarwyddiadau gweithredu, cânt eu symud o'r lleoliad ac fe anfonir staff newydd yn eu lle.

4.22 Mae pob cwyn yn cael ei harchwilio'n drwyadl gan Uwch Swyddog Gwarchod y Cyhoedd y Cyngor sy'n cynnwys cyfweild â swyddogion, tystion a gwylio ffilm fideo camera ar y corff a fideo mewn mannau cyhoeddus a gymerwyd o bob digwyddiad. Mae Rheolwyr CSDd hefyd fel mater o drefn yn gwirio nifer o ffilmiau fideo ar hap i fonitro ymddygiad a phroffesiynoldeb y Swyddogion yn rhagweithiol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae'r gwaith yn cyfrannu at Flaenoriaeth Corfforaethol o amddiffyn ein hamgylchedd. Mae hefyd yn rhan annatod o'r strategaeth gorfforaethol ar faw cŵn.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Caiff y costau eu talu gyda'r incwm gwirioneddol rydym yn ei gael. Mae swyddogion yn gweithio'n agos gyda chydweithwyr mewn gwasanaethau eraill.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1 Adroddiad diweddar yw hwn, felly nid oes angen asesiad o'r effaith ar les.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgor Craffu ac eraill?

8.1 Mae adroddiadau blaenorol wedi cael eu cyflwyno i Bwyllgor Craffu Perfformiad. Darperir diweddariadau rheolaidd i'r Aelod Arweiniol, Grwpiau Ardal yr Aelodau a Chynghorau Dinas, Tref a Chymuned yn ystod y flwyddyn.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae'r trefniant presennol yn dangos gwerth am arian i'r cyngor.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae risgiau o gyhoeddusrwydd negyddol, ond mae hyn yn cael ei reoli trwy reoli da a chadarn gan Swyddogion Cyngor Sir Ddinbych.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Adran2 Deddf Llywodraeth Leol 2000 - pŵer i wneud unrhyw beth sy'n debygol o hyrwyddo neu wella lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yr ardal.

Adran 111 Deddf Llywodraeth Leol 1972 - pŵer i wneud unrhyw beth i hwyluso neu sy'n atodol i gyflawni unrhyw un o swyddogaethau'r cyngor.

Mae Adran 7.2 Cyfansoddiad y Cyngor yn gosod amod y gall y Pwyllgor Craffu adolygu a chraffu ar berfformiad y Cyngor mewn perthynas â'i amcanion polisi, targedau perfformiad a/neu feysydd gwasanaeth arbennig. Mae hefyd yn nodi y gall y Pwyllgor Craffu gyflwyno adroddiadau i'r Cyngor neu'r Cabinet mewn cysylltiad â chyflawni unrhyw swyddogaethau.

Swyddog Cyswllt:

Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
Rhif Ffôn: 01824 706350